

Ett Skåne för alla – inte några få

Vänsterpartiet Skånes budgetmotion 2020

Ett Skåne för alla – inte några få

Jämlika samhällen är en förutsättning för alla människors frihet. Det är när vi tillsammans ser till att välfärden och samhället ställer upp för oss alla och envar som vår individuella frihet växer. Vänsterpartiet vill bygga ett Skåne för alla – inte bara för de rikaste.

Idag ser vi att utvecklingen går åt fel håll. Ojämligheten växer i takt med att de allra rikaste människornas förmögenheter blir allt större. Det syns också i hur människor mår och hur folkhälsan utvecklas. Vem du är, vilken utbildning du har, hur stor inkomst du har, om du har ett arbete eller inte spelar idag allt större roll för hur ditt liv kommer att se ut. Skillnaderna i Skåne är orättfärdigt stora mellan människor, mellan kommuner.

Vänsterpartiet vill bygga jämlikhet. För att lyckas med det krävs satsningar på en bra arbetsmarknad, en jämlik sjukvård, en skola som ser varenda unge. Detta görs inte i en handvändning, men det är genom att se hur samhället som helhet hänger ihop och satsa i varje del som vi kan vända trenden och bygga ett jämlikt samhälle.

Region Skåne har ett stort ansvar att se till att sjukvården blir jämlik och utgår efter varje människas behov. Region Skåne har ett stort ansvar att se till att kollektivtrafiken binder samman hela regionen. Region Skåne har ett stort ansvar att se till att klimathotet tacklas och att den regionala utvecklingen kommer människor till del i alla hörn av vårt landskap.

Under det senaste året har kollektivtrafiken fått en viss ökning av antal resenärer, men sett i relation till befolkningsökning ser vi inte ett generellt ökat resande. Den indexering av biljettpriser som skedde under 2018 var djupt olycklig och kan inte ses som ett gott incitament för ett ökat kollektivt resande. Tågtrafiken har under året dragits med stora problem med förseningar. Det påverkar förtroendet för kollektivtrafiken. Vi behöver en stabil finansiering av kollektivtrafiken över regionen för att säkerställa ökad jämlik tillgång både geografiskt och ekonomiskt. Barn, unga och pensionärer bör resa gratis som ett första steg mot en helt avgiftsfri kollektivtrafik, vi behöver börja utreda modeller för detta redan nu. Drift bör ske i egen regi för att förbättra situationen för resenärer och personal.

Läget i Region Skåne är utmanande, men genom att satsa strategiskt på personal, arbetsmiljö och på en utbyggd infrastruktur går det att bygga en jämlik sjukvård för framtiden och en infrastruktur som håller. För att göra det gäller det att gasa, inte bromsa.

Vänsterpartiet vill satsa på ett Skåne för alla.

Sara Svensson, regionråd Vänsterpartiet i Region Skåne

Höjd skatt för arbetsmiljö satsning inom sjukvården

Det ekonomiska läget i Region Skåne är oerhört ansträngt. Under många år har budgetarna varit underfinansierade och orealistiska sett till de behov av sjukvård och utbyggd kollektivtrafik som finns. Trots den skatthöjning som Alliansen genomförde under föregående år är behovet av resurser fortsatt stort och Skåne ligger för 2019 37 öre lägre i skatteuttag än riksgenomsnittet. För att klara budgeten idag behöver vissa sjukhusstyrelser ha en kostnadsutveckling som går minus. Det är inte realistiskt. Alliansens budget för 2019 har inneburit stora besparingar på den regionala utvecklingen, för kulturlivet, åtgärdspaket för sjukvården och indragna busslinjer i kollektivtrafiken. Inom vården är beslut om att antalet anställda inte får fortsätta öka och stängning av vårdplatser exempel på åtgärder som kommer att göra en redan krisartad situation värre både för personal och patienter. Alliansens förslag på budget för 2020 är en kalldusch för framförallt sjukvården, där verksamheten inte kompenseras för demografin trots en stor befolkningsökning i Skåne.

För sjukvårdens del står regionen inför ett vägval som handlar om att bromsa och lägga ner eller sälja ut verksamhet eller finansiera strategiska satsningar på personalen för att höja kvaliteten i verksamheterna. Vänsterpartiet vill satsa på den offentliga vården.

Vi i Vänsterpartiet menar att en skatthöjning ska användas till att starta viktiga personalpolitiska reformer som på sikt kommer att sänka andra kostnader, till exempel för sjukskrivningar. En nyckelåtgärd för sjukvården är förkortad arbetstid med bibehållen lön. Sjukskrivningar, hög stressnivå, brist på återhämtning och för få kollegor är problem som alla skulle kunna avhjälpas med en arbetstidsreform. Försök i bl.a. Göteborg och Mölndal har visat positiva effekter på välmående, kvalitet och ökad attraktivitet vid rekrytering.

Fortsatta försök med besparingar och effektiviseringar kommer på sikt att allvarligt skada kvaliteten på verksamheten och kostar redan idag mycket. Vänsterpartiet vill istället se ökade resurser från en höjd landstingsskatt, men också från ökade statsbidrag, både generella statsbidrag och riktade satsningar mot de byggnadsinvesteringar för regionens sjukvårdsområden som är under utförande kommer att behövas. Under 2020 behöver även arvoden för politikerna ses över. Det är inte rimligt att politikernas arvode tillåts fortsätta att växa i ett ansträngt ekonomiskt läge, de bör istället sänkas under året.

Vänsterpartiet yrkar på att skatten höjs från dagens 11,18 till 11,68 kronor, en höjning med 50 öre.

Styrningsmodeller – visa tillit till de anställdas kompetens

Under 2020 är det dags att ställa om Region Skånes marknadsinfluerade styrsystem till ett ledningssystem som utgår från tillit och behovsfokus. Dagens hårda uppdelningar mellan beställare och utförare försvårar kunskapsöverföring och teamarbete och gör ansvarsfördelningen oklar för invånarna. Ett nytt system måste byggas utifrån ett grundläggande förtroende för den egna personalens kompetens och vilja att sköta sina jobb utan orimliga kontrollfunktioner.

Den marknadsorienterade styrningen (New Public Management, NPM) i Region Skåne har lett till att administrationen ökat och tilliten till personalens kompetens gröpts ur. Generella resultat är väldokumenterade i forskning och gör sig också synliga i de regionala verksamheterna. Kostnaderna har ökat och verksamheten har anpassats efter vad som följts upp istället för efter vad medborgarna har haft för behov. Inom vården har det bland annat resulterat i att kroniskt sjuka fått stå tillbaka för nyinsjuknade. Förtroendet för den egna personalen minskar i takt med att kontrollen ökar.

På nationell nivå har en process pågått för att utveckla styrmodeller som skapar större frihet för medarbetarna inom offentlig sektor. Man konstaterar bland annat att de senaste decenniernas styrning försvagat yrkesprofessionernas roll och lett till ökad administration. Inom Region Skåne bör en motsvarande process inledas omedelbart. Vänsterpartiet menar att det bör ske i en grundlig organisationsöversyn med målsättning att minska antalet chefsled, öka arbetsplatsdemokratin samt sätta fokus på faktiska vårdbehov snarare än på skenbart enkla mätpunkter.

Investeringar för framtiden

Behovet av nya investeringar stort. Region Skåne behöver nya och renoverade lokaler för att sjukvården ska kunna utvecklas på ett bra sätt. Även kollektivtrafiken har stora behov av utbyggnad. Under året påbörjas även

utrullningen av ett nytt gemensamt journalsystem för vården. Denna typ av investeringar är kloka och nödvändiga för Skånes utveckling.

Det är centralt att planering av ombyggnationer involverar sjukvårdens personal redan från starten och att nya hus inte enbart ses som huskroppar. Ekonomin är viktig och måste ses som en helhet – både investeringskostnaden och den kommande driftskostnaden för verksamheterna som ska vara i de nya lokalerna. Under den kommande budgetperioden är det viktigt att arbetet med operationslokalerna i Hässleholm fortlöper och färdigställs. Det är även viktigt att barn- och vuxenpsykiatri, den palliativa vården och habiliteringen i Malmö planeras, konkretiseras och beslutas under planperioden med anledning av de stora behov av nya och upprustade lokaler som föreligger. Det är strategiska satsningar för hela Skånes sjukvård. Därför avsätts resurser under planperioden för att dessa projekt ska fortskrida tillsammans med de stora investeringar som redan löper på avseende Malmö och Helsingborg. Planeringen för sjukhusområdet i Lund behöver också gå vidare.

Sjukvård

Vänsterpartiet slår vakt om en sammanhållen offentlig hälso- och sjukvård. Det är garanten för att alla människor ska få tillgång till en sjukvård utifrån behov snarare än lönsamhet. Rätten till hälsa och sjukvård är grundläggande. Det är när samhället gemensamt tar ansvar för vården som behoven sätts i centrum.

Vård efter behov – stärk patientsäkerheten

Hälso- och sjukvårdslagen är tydlig: det är behovet av vård som ska styra. Idag ser vi istället att allt fler efterfrågestyrda system tillåts få del av de offentliga medlen för sjukvård. Privata sjukförsäkringar och utförsäljningar innebär att behovsprincipen ifrågasätts till förmån för den som kan efterfråga vård eller köpa sig en privat sjukförsäkring. Marknadslösningar förflyttar resurser, ekonomiska och personella, från de svårast sjuka till de med lindriga åkommor och från offentlig vård till privata vårdval.

Parallellt med denna utveckling har vi under det senaste decenniet trots en ökande och allt äldre befolkning sett en drastisk minskning av antalet vårdplatser i Skåne och i Sverige. Bland OECD-länderna är Sverige det land där antalet vårdplatser har sjunkit mest. Sedan 2010 har cirka 500 vårdplatser försvunnit bara inom sjukhusvården i Skåne. Det är en ekvation som inte går ihop. Denna situation påverkar både personalens arbetsmiljö och patientsäkerheten. Effekter av vårdplats- och personalbristen ser vi i överbeläggningar, hög personalomsättning och utlokaliseringar av patienter till avdelningar som saknar rätt kompetens för patientens besvär. Detta påverkar naturligtvis patientsäkerheten högst negativt. Region Skåne har till följd av vårdplatsbrist väldigt många överbeläggningar per hundra vårdplatser inom somatisk vård, och en hög siffra för utlokaliserade patienter. När behoven inte kan tillgodoses till följd av vårdplatsbrist och personalkris försämras jämlikheten.

Detta är resultatet av en borgerlig politik. Konsekvenserna ser vi i låg tillgänglighet, stor personalomsättning och ökande sjukskrivningstal. Forskning visar att en allt för hög beläggningsgrad påverkar patientsäkerheten negativt. I arbetet för att öka tillgängligheten är det generella vårdplatsläget och personalrekrytering viktiga frågor. Det är när vi kan öppna upp fler vårdplatser som regionen kan arbeta på ett sätt som gynnar tillgängligheten och ser till att människors sjukvårdsbehov tillgodoses. Under 2020 är det viktigt att komma till rätta med detta för att kunna möta behovet av vård. Patientsäkerheten och tillgången på vård efter behov hotas när köerna till behandlingar inom exempelvis cancervård, kvinnovård, och operationsverksamheten växer.

Strategiska personalsatsningar är ett måste för en förbättrad situation för den skånska vården. Det är när fler kollegor kan arbeta tillsammans och öppna fler vårdplatser som vårdens kvalitet kan öka. Tekniska lösningar och en modern digital infrastruktur behöver komma på plats, men sjukvård är en verksamhet som bygger på mänskliga relationer och omvårdnad. Det tar tid. Det är också när sjukvården får tillräckliga resurser som arbetet med en personcentrerad vård har förutsättningar för att slå igenom på riktigt. Att arbeta i team tillsammans med patienten är viktigt för att ta tillvara på och utgå från den enskildes önskemål och behov. En jämlik sjukvård efter behov förutsätter en sammanhållen vård där vårdens olika delar inte konkurrerar med varandra, utan där samverkan och samarbete sätts i första rummet. Således är incitamentsatsningar eller

kömiljarder dåliga lösningar som enbart riskerar att styra fokus från strukturella lösningar till en jakt på extramedel. Erfarenheter från tidigare kösatsningar visar vidare på undanträngning av exempelvis kroniskt sjuka patienter.

Idag finns utveckling mot att alltmer vård ska utföras i eller nära hemmet. Det finns dock en allvarlig fara i att accelerera arbetet med att förflytta mer vård till hemmen om sjukhusen och primärvården är underfinansierade. Vård i hemmet ska vara en valmöjlighet, inte ett tvång. Det medicinska och sociala behovet ska alltid styra för att den enskilda patienten ska få sina medicinska behov tillgodosedda. Antalet vårdplatser behöver öka och kapaciteten höjas på de skånska sjukhusen.

Att välja jämlikhet för alla framför valfrihet för de få

Att privata vinstintressen tillåts etablera sig i välfärden och att gemensamma skattemedel går till företagsvinst istället för att återinvesteras i den gemensamma verksamheten är en extrem lösning som få andra länder har infört. Vi menar att alla skattemedel som går till Region Skånes verksamheter ska användas till drift och utveckling av verksamheten och att vinstintresset ska bort. Den valfrihet som utlovas i exempelvis vårdval utgör en etableringsfrihet för företag – som då framförallt har valt att etablera sig i socioekonomiskt välmående områden där vinsten är som högst. Det ger inte större valfrihet för den majoritet av invånarna som inte bor i dessa områden. Regionens laga ansvar är att tillhandahålla en god och jämlik vård utifrån behov.

Granskningar från bland annat Riksrevisionen visar att det är sjukare personer som söker sig till de offentliga vårdcentralerna än till de privata. De offentliga vårdcentralerna får därmed en tyngre patientgrupp att ta hand om. Vårdvalet skadar allvarligt jämlikheten i vården när efterfrågan snarare än behov tillåts styra: resurser omfördelas från mer sjuka till mindre sjuka och köer växer för de med livshotande tillstånd. Trots att Region Skåne har viktat ersättningarna så att större vårdtyngd ger högre kostnadsersättning har utvecklingen inte påverkats nämnvärt. Det framstår också alltmer tydligt att vårdvalens taklöshet innebär att dessa i princip har fri dragningsrätt medan övrig verksamhet ständigt tvingas till nya besparingar. I Vårdanalys rapport *Vårdval och jämlik vård inom primärvården* från 2015 framgår att det med nuvarande avtalsformer tyvärr saknas förutsättningar för en systematisk jämförelse av vårdkontakterns innehåll och fördelning utifrån patientkategori mellan privata och offentliga vårdgivare. Givet en sådan drastisk kostnadsökning från den privata vårdsektorn bör det rimligtvis vara möjligt att jämföra ägandeformerna med avseende på jämlik vård.

De privata vårdvalen är kostnadsdrivande, därför är det bra om ersättningar till privata aktörer inom sjukvården överlag sänks. Utförsäljning av operativ verksamhet minskar dessutom utbildningstillfällen för personal under utbildning, så som välbehövda specialistsjuksköterskor och specialistläkare. Vårdvalen riskerar att på sikt underminera regionens kompetensförsörjning, något man sett i andra vårdvalsutsatta landsting och regioner. De specialiserade vårdvalen bör återtas i offentlig regi - för sjukvårdens, patienternas, ekonomins och demokratins skull.

Landstingens kostnader för privata digitala vårdtjänster har ökat kraftigt senaste året, fastän den tidigare applicerade utomlänstaxan efter omfattande kritik sänkts betydligt. Genom riktade reklamkampanjer skapas vårdbehov för enkla självläkande tillstånd såsom förkylningar och förskrivning av icke-receptbelagda läkemedel. Patienterna får snabbt vård för icke-akuta ärenden medan landstingen får stå för patientavgifterna. Istället för att avlasta den ordinarie vårdcentralen eller minska väntetiden för den multisjuka äldre patienten riskerar detta att leda till överproduktion av vård och skenande kostnader för en redan underfinansierad primärvård. Det är centralt att nätläkarnas framfart regleras nationellt, men innan det är på plats behöver regionen skärpa reglerna för marknadsföring i de egna regelböckerna.

Istället för att se den undanträngning som de taklösa vårdvalen innebär för sjukvården i Skåne har Alliansen under 2019 satt igång flera nya utredningar om nya vårdval, och i Alliansens förslag till budget för 2020 aviseras ytterligare flera. Vi vill göra tvärtom. Långsiktigt finns ingen annan lösning än att ta bort vårdvalen och stärka den offentliga vården. På kort sikt krävs att regionen ställer samma krav på privata verksamheter som på verksamheter i egen regi. De specialiserade vårdvalens kostnader ökar stadigt och detta utan att en behovsbedömning görs, det är därför viktigt att införa volymtak för samtliga avtal samt att titta på hur ett remisskrav skulle kunna införas. Andra regioner i Sverige har redan infört tak på specialiserade vårdval, det borde Skåne också göra.

Satsa på bättre folkhälsa – för en jämställd och jämlik region

Det är inom det förebyggande och uppsökande arbetet som regionen kan öka jämlikheten. Ett gott folkhälsoarbete sker främst genom samhälleliga insatser. Faktorer som påverkar hälsa är många, t.ex. arbetsituation, utbildning, inkomst, inflytande och boende. Att ha en stark eller svag hälsa beror ofta på vilken klass man tillhör och vilka förutsättningar som samhället skapar. Därför måste folkhälsoperspektivet genomsyra all verksamhet i Region Skåne.

Bättre folkhälsa kräver ett gott förebyggande folkhälsoarbete och enligt HSL ska hälso- och sjukvården arbeta för att förebygga ohälsa. Privata vårdgivare har minimalt intresse för förebyggande arbete och utbildning då det varken genererar vinst eller fler patienter. Tills dess att vårdvalen skrotas behöver privata vårdinstanser tvingas till att agera lagenligt.

En behovsstyrd vård och ett brett folkhälsoarbete gynnar jämlikheten. Det är inte de med vassast armbågar som ska ha tillträde först utan de med störst behov. Det behövs ordentliga satsningar på bland annat förebyggande hälsovård riktad mot grupper man vet har större behov av sjukvård men som inte alltid söker sig dit självmant. För att nå en jämlik och jämställd hälsa är det också viktigt att sjukvården styr mot en jämlik och jämställd vård. Regionen behöver stärka arbetet med jämställdhetsanalyser och betona vikten av forskning som tar sikte på jämställdhet och jämlikhet.

Primärvård – första linjens vård med låga trösklar och hög tillgänglighet

Primärvården är första vägen in till sjukvården och den instans som ska fånga upp människor i behov av vård. Men primärvården kan inte enbart fokusera på förstagångsbesök och influensatider, den måste också rustas för att kunna hantera återbesök och längre behandlingar med kontinuitet och stabilitet i verksamheten. För att allt detta ska fungera och för att verksamheten ska hålla hög kvalitet behöver personalsituationen ses över. Dålig arbetsmiljö, hög arbetsbelastning och ständiga besparingskrav har lett till att stor andel av personalen är sjukskrivna och alltför få vårdstudenter söker sig till allmänmedicin. Region Skåne behöver i samråd med berörda utbildningsinstitutioner bedriva en aktiv rekryteringsprocess. Parallellt med detta krävs ett omfattande arbete med arbetsmiljö. Personalen måste bli hörd.

Sjukskrivningarna i samhället i stort har ökat i alltför hög takt de senaste 10 åren. Istället för att analysera varför sjukskrivningstalen ökar och anta åtgärder för att förbättra arbetsmiljö, rehabilitering, sjukvårdens kompetens och tillgång till företagshälsovård misstänkliggörs patienter och deras vårdgivare. Sjukskrivningsprocessen kompliceras vilket riskerar att försvåra återhämtning, störa relationen mellan patient och behandlande läkare samt uppta alltmer av den redan knappa besökstiden. KBT-terapeuter och psykologer ska finnas på alla vårdcentraler och kontakter och samordning ske med de terapeuter som nu anlitas av den offentliga vården men inte finns inom organisationen. Så småningom ska utbyggnad ske så att behandling äger rum inom primärvårdens rammar. Det är en nödvändighet för att kunna se över resurserna och fördela dem efter behov istället för efter den privata sektorns intressen.

Det faktum att människor söker vård i olika utsträckning måste styra politikens riktning i Region Skåne. Omfördelning behöver ske och resurser måste riktas så att de vårdcentralerna med tyngst uppdrag får högst prioritet. Dessa resurser måste tydligt följas upp så att de tillfaller och används inom verksamheten.

Primärvård är inte en marknad. Det är också anledningen till att primärvården bör befrias från det resultatkrav som verksamheten har haft under många år. För att utveckla den skånska primärvården behöver fler vårdcentraler etableras och/eller växa i områden där tillgängligheten idag är för låg, som till exempel i Hästveda eller i Norrestad i Landskrona. Återinförande av ett områdesansvar som gäller även privat drivna vårdcentraler är särskilt viktigt vad gäller avtal med kommunerna. Samarbetet inom primärvården måste stärkas så att vårdcentraler i glesbygd kan utnyttja de resurser som finns. På så vis kan vi tillgodose alla skåningars behov av läkare, även i tider när bristen på allmänläkare är kännbar. Problemen med personalförsörjning inom primärvården är överhängande. Det är centralt att rikta resurser så att primärvården kan arbeta för att stärka arbetsmiljön tillsammans med personalen, för att exempelvis uppnå en jämn arbetsbelastning mellan vårdcentralerna och undvika för många listade patienter. Primärvården ska utgöra basen i sjukvården och grunden för en god vård. Primärvården behöver tillföras resurser så att den kan möta befolkningsökningen och långsiktigt stärkas i sitt arbete.

Allas rätt till vård

Alla människor har rätt till vård efter behov men i realiteten är det idag svårt för vissa grupper att få vård. Det handlar om hemlösa, asylsökande, papperslösa, EU-migranter och människor som förvägrats permanent uppehållstillstånd på grund av den tillfälliga migrationslagstiftningen. Oavsett medborgerlig status har alla människor rätt till vård i regionen, men den behöver lyftas fram så att den blir en realitet i hela Skåne.

I en så pass kritisk och privat kontakt som den med sjukvården är det av största vikt att patient och personal kan kommunicera med varandra. Eventuella missförstånd kan leda till felbehandling som kan orsaka stort lidande för den enskilde och onödigt slöseri av resurser för region och kommun. Rätten till tolk är en naturlig grundläggande del av ett vårdmöte där alla på lika villkor kan förmedla sina behov. Det är viktigt att det är utbildade tolkar som sköter kommunikationen och att ansvaret inte läggs på ordinarie sjukvårdspersonal även om de har språkkompetensen. Som det är idag förekommer det att barn eller andra anhöriga tvingas agera tolkar - något som inte borde vara tillåtet.

Dagens system med upphandlade tolkar från olika tolkförmedlingar fungerar alltför dåligt. Region Skåne bör därför bygga upp en egen pool av offentligt anställda tolkar som kan användas av hela den skånska sjukvården. Tolkförmedling bör enbart nyttjas i de fall där ingen anställd i poolen har kompetens som täcker det aktuella språket. En modell för detta har redan tagits fram och används för teckenspråkstolkar och borde relativt enkelt kunna överföras till språktolkare för att täcka de vanligast förekommande tolkbehoven.

Människor med HBTQ+-tillhörighet löper idag större risk att uppleva dåligt bemötande från sjukvården, både vad gäller somatisk vård och psykiatri. För gruppen med könsdysfori är köerna till könskorrigering utredning och behandling orimligt långa och tillgänglighet och kunskap inom psykiatri innan och under behandling för låg. Tillgängligheten för personer med könsdysfori behöver förbättras och vårdpersonalens kompetens inom HBTQ+-området förbättras genom medvetna kunskapshöjande insatser i regionen och tillsammans med ideella föreningar med kompetens inom området.

Avgifter inom vården

Avgifterna inom vården har stor betydelse för tillgängligheten. Vi anser att avgifterna i vården ska vara så låga som möjligt – möjlighet att söka vård får aldrig bero på storleken på den enskilda personens plånbok. Hälso- och sjukvårdslagen slår fast att vård ska ges efter behov och ekonomin får aldrig vara avgörande för vilken vård man får tillgång till. Solidariteten människor emellan måste vara ledstjärnan i utformandet av skåningarnas vård. På sikt menar vi att vården ska bli helt avgiftsfri.

Region Skåne behöver se över sina avgifter. Under 2020 vill vi införa ett högkostnadsskydd för de som ligger inskrivna länge på sjukhus: en liten men ekonomiskt utsatt grupp vars tillfrisknande riskeras av oro kring höga sjukhusräkningar. Under 2020 vill vi även utreda ett högkostnadsskydd för hjälpmedel tillsammans med kommunerna. Kroniskt sjuka eller funktionshindrade är patientgrupper vars räkningar till sjukvården kan bli väldigt höga samtidigt som gruppernas inkomster inte hänger med.

Vänsterpartiet vill också avskaffa de straffavgifter som finns i den skånska sjukvården. Det är oanständigt att straffa enskilda patienter som missar sin tid. Straffavgifterna slår mot människor som av olika anledningar missar sina besök, till exempel patienter som kallas till eftervård inom psykiatri. Att belägga känsliga patientgrupper med straffavgifter ger uttryck för en hård och kall människosyn som kan få brutala konsekvenser då straffavgifter exempelvis inte betalas av socialtjänsten och inte inkluderas i högkostnadsskyddet. Straffavgifterna är också i vägen för att skapa tillitsfulla relationer mellan patient och vårdgivare. Det har dessutom visat sig att piskan som straffavgifter är tänkt att utgöra inte fungerar. De uteblivna besöken ökar ändå. Regionen behöver arbeta annorlunda, till exempel genom att skicka ut en sms-påminnelse dagen innan besök.

Digitalisering och e-hälsa

Under 2020 kommer omfattande förberedelser pågå för att kunna börja införa Skånes nya digitala vårdinformationssystem under 2021. Systemet har goda förutsättningar för att öka patienters makt och insyn i sin egen vård. Att vården ska bli mer digitaliserad är på tiden och efterlängtat, men det är också viktigt att digitaliseringen sker med sikte på en jämlik vård. I Sverige finns ett utbrett digitalt utanförskap bland grupper som ofta har ett stort vårdbehov. Det kan handla om att man inte har tillgång till eller kan den teknik som

krävs. Digitaliseringen behöver gå hand i hand med utvecklingen av en jämlik vård, och utrymme måste ges till personalen att utveckla nya arbetssätt till följd av de nya digitala möjligheterna. Politiskt behöver det lyftas en diskussion utifrån jämlik vård-perspektiv om vad som är att betrakta som ett medicinskt hjälpmedel i tider när t.ex. smarta telefoner kan monitorera kroniska sjukdomar.

Möjligheten att chatta och träffa sjukvårdspersonal på en videokonferens, distanskonsultationer, uppföljande besök via digitala lösningar, möjligheter att kommunicera inom ramen för 1177 och följa sin journal på nätet är alla viktiga delar som behöver införas på bred front Region Skåne under de kommande åren.

Samtidigt föreligger en risk för att lösningar genomförs utan förankring. Det är viktigt att utvecklingsarbetet görs tillsammans med patienter, personal och ledningar. De digitala möjligheterna är stora och rätt använda kan de bidra till att utveckla den svenska offentliga sjukvården. Det är dags nu.

Nära vård i samverkan för ökad jämlikhet

Vården om de sköra äldre är en viktig del av samhällets funktioner. Idag behandlas denna patientgrupp inte väl. Att tvinga äldre människor att sitta och vänta på akutmottagningar för att sedan åka hem utan vård eller vårdas på fel avdelningar är inte värdigt. De exempel med direktinläggningar som fungerar väl på vissa sjukhus måste spridas till hela Skåne. Arbetet med att leva upp till intentionerna i Hälso- och sjukvårdsavtalet är viktigt.

Läkemedelsorsakad sjuklighet hos våra äldre är alltför vanligt. Därför är det viktigt att få till stånd regelbundna läkemedelsgenomgångar i enlighet med socialstyrelsens rekommendationer. 8-10 % av akutinläggningar av äldre orsakas av läkemedelsförgiftning. En betydande andel av dessa hade kunnat undvikas genom regelbundna koncentrationskontroller av potenta mediciner, uppdaterade läkemedelslistor tillgängliga för samtliga vårdgivare, välinformerade patienter och resurser avsatta till täta läkemedelsgenomgångar. Utöver onödigt lidande för patienten utgör felaktig förskrivning också dubbla kostnader, dels utgifter till läkemedel som borde ha stannat på apoteken och dels i kostnader för vård som kunde ha undvikits. Idag nås enbart 30 % av de äldre av läkemedelsgenomgångar, en siffra vi anser är alldeles för låg. Vid mer än fem läkemedel rekommenderas läkemedelsgenomgångar med 6 till 12 månaders intervaller, men detta efterföljs inte.

Under 2020 vill vi genomföra en förstärkt satsning på demensvården. Under tidigare år har ett utvecklingsarbete pågått som tyvärr har fått sänkta anslag av de styrande allianspartierna. Därför tillför denna budget 4 miljoner kronor för att se till att sjukvården och kommunerna får del av en kunskapshöjande satsning.

Dagens samarbetsformer mellan Region Skåne och kommunerna lämnar i många avseenden en del övrigt att önska. Den samverkan som ska ske när en person flyttar mellan olika vårdformer fungerar inte alltid som tänkt och viktig kunskap om patienten följer inte alltid med. Det samarbete som Hälso- och sjukvårdsavtal i grunden är tänkt att vara ett stöd för behöver breddas till fler områden så att alla patienter oavsett ålder, diagnos eller vårdform fångas upp och inte riskerar att hamna i kläm.

Jämlik anhörigvård med stöd

I Sverige har de frivilliga och ofrivilliga anhörigvårdarna ökat dramatiskt under de senaste åren till följd av neddragningar i sjukvård och hemtjänst. Över 150 000 personer, varav en övervägande andel kvinnor, har gått ner i arbetstid eller slutat arbeta helt för att vårda en anhörig. Detta är en direkt konsekvens av brister i välfärden och en jämställdhetspolitisk tillbakagång. Situationen förstärker också den ojämlikhet och de klassorättvisor som redan finns i samhället. Studier visar att kännedom om anhörigstöd är lägre i grupper av människor som invandrat till Sverige. Det pekar på en ojämlikhet som behöver åtgärdas. Den med tillräckligt hög inkomst kan betala någon annan för att utföra vården medan den med längre inkomst inte har någon annan möjlighet än att gå ner i tjänstgöring eller sluta helt vilket i förlängningen leder till ekonomisk utsatthet och lägre pension. Både regionen och kommunerna i Skåne måste ta sitt ansvar både i att stödja de anhöriga som vill vårda och i synnerhet i att se till att välfärden räcker till för de som behöver sjukvården och omsorgens resurser.

Läkemedelskostnader, läkemedelsgenomgångar och förskrivning

Regionens utgifter för läkemedel är en stor och växande utgiftspost. Det har tillkommit nya mycket dyra läkemedel som belastar budgeten. Samtidigt noterar vi skillnader i förskrivningen som är svåra att förklara, till exempel finns det studier som visar att högutbildade män i högre utsträckning får tillgång till nyare läkemedel

än andra grupper. Det är viktigt att alla får likvärdig tillgång till läkemedel och att förskrivningen följer riktlinjerna och inte sker godtyckligt.

Vänsterpartiet anser att det är viktigt att tillse att Regionen har en kostnadseffektiv användning av läkemedel och ser positivt på de genomgångar som sker för att få kostnadskontroll i vården. Felaktig förskrivning belastar inte bara regionens budget, pengar som kunde ha använts på ett bättre sätt, utan påför också patienter läkemedelsbiverkningar i onödan.

Ambulanssjukvård för hela Skåne

Vi anser att ambulanssjukvård är en alltför viktig samhällsfunktion för att drivas av vinstdrivande företag. Risken man tar är att än en gång utsätta medborgarna för att verksamheten går i konkurs och efterlämna en ytterst kritisk situation.

Den regionala samordningen och ledningen är avgörande för en jämlik vård. Att utarbeta gemensamma vårdprogram inom regionen och säkerställa sömlöst samarbete mellan region och kommun görs bäst i offentlig regi. Det är genom en sammanhållen organisation vi kan garantera att dirigeringen fungerar över hela Skåne samt att likartade behandlingsriktlinjer gäller för all prehospital verksamhet.

När verksamhet varit under privat regi har det visat sig att arbetstidslagstiftningen inte respekteras vilket innebär en stor medicinsk risk då personalen inte får den tid för återhämtning som de behöver. Samma personal har också arbetat för mer än en arbetsgivare under samma tidsperiod vilket försvårar tillämpningen av lagstiftningen. Ett rundande av lagstiftningen medför att de privata utförarna kan redovisa lägre kostnader än den offentliga sektorn. Olika utförare innebär också olika typer av ambulanser med utrustning organiserad på olika sätt vilket innebär osäkerhet och spiltid i livsavgörande situationer. Samtliga ambulansdistrikt ska därför återgå i offentlig regi.

Våld i nära relationer och sexuella trakasserier

Alla har rätt till ett liv fritt från våld. Våld i nära relationer klassas idag som ett folkhälsoproblem där kvinnor och barn är de främst utsatta. Region Skånes ansvar ligger både i att upptäcka, förebygga och behandla följder av våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor och barn. Arbetet ska ske i möte med sjukvård och tandvård, i planering av trygga miljöer och i samverkan med kommuner, socialtjänst och i berörda fall skolor. Resurser riktas särskilt till implementeringen av regionens framtagna riktlinjer mot våld i nära relationer där arbetet med särskilt utsatta grupper betonas. Detta är ett arbete som även behöver genomsyra arbetsmiljöarbete i regionen, ingen ska behöva utsättas för sexuella trakasserier eller våld på sin arbetsplats.

Psykiatri

Den psykiska ohälsan ökar och sociala orsaker utgör ofta grund till att människor mår allt sämre. Fördomar och negativa attityder gör att många tycker det är svårt att prata om sina psykiska problem, trots att så många som var fjärde människa i Sverige upplever psykisk ohälsa.

Gör psykiatrin mer tillgänglig

Ingångarna till psykiatrin måste vara många och lättillgängliga. Den nära sjukvårdens roll är viktig och psykiatrin bör utgöra en integrerad del av denna. Det måste finnas en väl utbyggd specialistvård med långt bättre tillgänglighet än idag. Under några få år har slutenvårdspsykiatrin förlorat över 60 vårdplatser i Skåne, trots att befolkningen har ökat och den psykiska ohälsan vuxit. Denna trend behöver vända.

Region Skåne behöver öka kompetensen inom primärvården för att kunna ge ett värdigt bemötande. Tillgänglighet genom olika kommunikationssätt som telefon och chattfunktioner ska utvecklas och uppdateras. För de som insjuknar akut ska psykiatriambulanser finnas tillgängliga i hela Skåne. Det är även viktigt att samtliga vårdcentraler har tillgång till kurator eller psykolog för att snabbt kunna initiera regelbunden samtalskontakt på primärvårdsnivå till patienter med mindre komplicerade ångest- och depressiva tillstånd eller kriser utlösta av livshändelser som inte nödvändigtvis kräver den specialiserade psykiatrins spetskompetens.

Under 2020 ska regionen påbörja återförandet av vårdval inom psykiatrin och återföra resurserna till primärvården, den instans som är bäst lämpad som första vägen in för personer med psykisk ohälsa. Det är viktigt att människor möts av en sammanhållen vårdkedja med både terapeuter och läkare på sin vårdcentral. Rätten att själv påverka sin vård ska utvecklas.

Kvinnors psykiska hälsa

Kvinnors psykiska ohälsa är ett samhällsproblem vars lösningar behöver prioriteras. Ångestproblematik och utmattning har ökat och utgör i växande grad anledningar till sjukskrivning för kvinnor idag. Om man har drabbats ska det finnas hjälp att få utan långa väntetider. Kvinnors psykiska ohälsa beror ofta på en arbetsmiljö som inte fungerar, men också på den ojämställdhet som finns i samhället där kvinnor tar ett större omvårdande ansvar både på arbetet och i hemmet. Snabba insatser utan långa väntetider är viktigt för den enskilda, och för samhället är det avgörande att utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle går snabbare.

Barn och ungas psykiska ohälsa

Idag är väntetiderna allt för långa för bland annat barn i väntan på neuropsykiatrisk utredning. Detta är oacceptabelt och åtgärder behöver sättas in. Barn- och ungdomspsykiatrin behöver stärkas och samarbetet med kommunerna förbättras. Genom tidiga insatser kan man minska lidandet och förkorta vårdtiden för de barn och unga som behöver stöd. Det krävs större satsningar och ett mer utvecklat samarbete med kommunerna för att nå de barn och ungdomar som mår psykiskt dåligt. För att detta ska bli verklighet behöver vården vara anpassad och tillgänglig. I arbetet med barn och ungas psykiska ohälsa behövs elevhälsan, ungdomsmottagningarna, kommunernas fritidsverksamhet och barn- och ungdomspsykiatrin.

Utveckla psykiatrin

Den personalkris som den skånska psykiatrin befinner sig i idag är bland annat ett resultat av de neddragningar som skett inom slutenvårdens psykiatrin. Satsningar på en god arbetsmiljö och fler kollegor är framgångsfaktorer. De som lider av de tyngsta psykiska sjukdomarna är oerhört utsatta människor som måste få den hjälp de behöver. Det går inte att fortsätta tro att öppenvård kan ersätta dygnet-runt-vård i den utsträckning som nu sker - fler människor kommer att fara illa om inte nya vårdplatser skyndsamt öppnas. Kontinuiteten i vården måste garanteras, det är inte acceptabelt att människor skickas hem utan att vara färdigbehandlade för att någon med större behov behöver sängen.

Mellanvårdsverksamheten, dagvården och de mobila teamen behöver utvecklas och utökas till fler orter. Steget mellan slutenvårdens fulla kapacitet och vad som kan erbjudas inom öppenvården är alltför stort. Med en utbyggd verksamhet på fler orter kan fler människor få hjälp närmare hem och slippa bli inlagda på en slutenvårdsavdelning. Samverkan med kommunerna är en nyckel: idag är det alltför många som faller mellan stolarna med förödande konsekvenser för den enskilde. Det behöver satsas på kontaktpersoner inom psykiatrin så att alla patienter får stöd i vårdens olika skeenden. Det utgör en del i att stärka samarbetet mellan kommunerna, den öppna psykiatrin och slutenvårdspsykiatrin. Det är avgörande att övergångarna mellan olika vårdformer förbättras. Ingen ska behöva skrivas ut utan att nästa steg är känt.

God vård för beroende och trauman

Satsningar på LARO-vården och övrig missbruksvård behöver bibehållas och olika alternativ inom behandlingsmetod och metodik behöver utvecklas. Villkoren för ackreditering måste ses över och kontrollen av att avtal följs behöver öka, även för sprutbytesverksamhet och övrig missbruksvård. Det är väldigt positivt att verksamheten kring förskrivningen av Naloxon i sprayform till missbrukare kommit igång efter flera års diskussioner. Verksamheten har potential att rädda liv och behöver följas och utvärderas för att ge ökad kunskap kring prevention av missbruksrelaterade dödsfall.

Problem som missbruk, spelberoende och annan samsjuklighet måste uppmärksammas. Vänsterpartiet vill även se ökat samarbete mellan beroendecentrum, vårdhem och myndigheter för att minimera risken att personer med missbruksproblematik hamnar mellan stolarna.

Vänsterpartiet är positiva till fortsatta satsningar på mottagningar riktade till ungdomar och unga vuxna i behov av missbruksvård. Det ska ske i samverkan med kommunerna. Det utgör en viktig insats för att förebygga missbruk och att erbjuda stödet i ett så tidigt skede som möjligt. Mottagningarna bör vara spridda över Skåne

för en ökad jämlikhet. Grupper som är extra utsatta för riskbruk och psykisk ohälsa bör prioriteras, så som ungdomar och vuxna med HBTQ+-tillhörighet.

Verksamheten för krigsskadade och torterade behöver stärkas. Röda Korsets arbete inom dessa områden utgör en oerhört viktig verksamhet som behöver stöttas och utvecklas. Fler former behöver utvecklas för att möta alla de behov som finns. Många både barn och vuxna som anländer till Sverige bär med sig oerhörda trauman från krig och tid på flykt. Dessa människor behöver ges möjlighet att bearbeta sina trauman och finna trygghet i sin nya tillvaro. Vänsterpartiet vill se en satsning på ökad anställning av PTP-psykologer (praktisk tjänstgöring som psykolog). Det är en viktig satsning inför framtiden i ett läge där väntetider för exempelvis behandling och terapi för PTSD (posttraumatiskt stressyndrom) kan vara uppemot ett år långa.

Stärk patienternas inflytande i psykiatrin

Brukarinflytandet inom psykiatrin behöver stärkas. De människor som är i behov av den psykiatriska vården har bäst möjlighet att bedöma om den fungerar och bör därför också ha ett större inflytande över hur den utförs. Resurser behöver ges till de olika patientföreningar som finns och nya kanaler behöver skapas för ett utökat brukarinflytande på alla nivåer.

Regionbidraget till sektor hälso- och sjukvård 2020 ökas med 2163,0 miljoner kronor och uppgår till 38406,5 miljoner kronor.

Ekonomiska förutsättningar

Hela sektorn har erhållit kompensation för LPIK med 2,5 procent. Totalt uppgår LPIK till 910,5 miljoner kronor. Hela sektorn har även erhållit kompensation för demografi med 1,4 % och uppgår till 506,1 miljoner kronor. Medicinskt teknisk utveckling på 1,0 procent har fördelats till sektorn och uppgår till 361,0 miljoner kronor. Inget effektiviseringskrav åläggs sektorn.

Regionen som arbetsgivare

Regionen är Skånes största arbetsgivare med drygt 35 000 anställda. Som arbetsgivare bär Region Skåne ansvar för var och en av de anställda och det är ett viktigt ansvar när den kris vi ser i sjukvården nationellt till stora delar är en personalkris. Region Skåne ska vara ett föredöme som arbetsgivare genom att erbjuda bra grundlöner, god arbetsmiljö och en stabil löneutveckling.

Investera i personalen

Personalpolitiken är en av de största utmaningarna i regionen. Efter år av effektiviseringar, sparbeting och nedskärningar är personalen trött. Det har lett till att färre personer söker sig till sjukhusen, att personal lämnar arbetsplatserna, att sjukskrivningarna ökar, personalomsättningen blir alltför hög och att det är svårt att rekrytera. Det är ett gigantiskt resursslöseri när personal som har arbetat under flera år slutligen bestämmer sig för att lämna sin tjänst. Om ett dussintal erfarna sjuksköterskor slutar innebär det en förlust på flera hundra års erfarenhet av att vårda och möta patienter, kunskap som aldrig går att utbilda fram. För att lyckas bygga en jämlik sjukvård för framtiden som möter invånarnas behov behöver personalkrisen lösas.

Det är centralt att regionen byter fokus och möjliggör för personalen att få förutsättningar att göra ett gott arbete utan att deras hälsa slits itu. En god arbetsmiljö förutsätter också tillräckligt många kollegor och vårdplatser så att ett för högt arbetstempo och etisk stress kan minimeras.

Målet för Region Skåne ska vara att inte nyttja bemanningsföretag. Bemanningsföretagen splittrar arbetsplatsen och gör det omöjligt för de anställda att känna sammanhållning. Inhyrd personal är dyrare än fast anställd personal vilket gör det svårt att planera verksamheten ekonomiskt. Det är angeläget att söka mer hållbara lösningar på bemanningsproblemen. Region Skåne behöver bygga upp personalpooler inom verksamheterna och skapa flexibilitet genom att bemanna upp med personal för att klara av tillfälliga öknings i arbetsbelastning utan att stressen blir alltför stor.

Region Skåne ska vara en attraktiv arbetsgivare för både den som är nyutbildad och den som har arbetat många år i sitt yrke. Ett sätt är att erbjuda ett så kallat kliniskt basår för de sjuksköterskor som är nyutbildade eller som behöver fördjupa sina kunskaper genom att byta inriktning.

Region Skåne behöver säkra alla personalgruppers möjlighet till kompetensutveckling genom vidareutbildning. En del utbildningsanställningar finns idag på plats, bl.a. har ett kollektivavtal tecknats kring AST-utbildningar för Vårdförbundets medlemmar. Vi ser också hur undersköterskornas roll förändras och utvecklas och föreslår att medel öronmärks för att stärka den kompetensutveckling som pågår.

Resurser behövs för att förbättra arbetsmiljön och vända sjukskrivningstrenden

Undersökningar från SKL visar att sjukskrivningarna för anställda inom Region Skåne ökat med 30 % på sex år. Ytterligare åtstramningar i verksamheten kommer att drabba personalen och riskerar att ytterligare öka det antalet. Att de nedskärningar som gjorts under de senaste mandatperioderna lett till en drastisk ökning av sjukskrivningar är inte överraskande. Det är empiriskt belagt att nedskärningar ger ökade sjukskrivningar i offentlig sektor. Idag sjukskrivs allt yngre personer, det tar längre tid för dem att återgå i arbete och det är hög risk för återfall in i exempelvis utmattningsdepression. Regionen har ansvar för arbetsmiljön för sina anställda. Det är dags att korta arbetstiden för ökad återhämtning och se till att varje arbetsplats har tillräckligt med kollegor så att arbetstempot blir långsiktigt hållbart. Dålig arbetsmiljö riskerar att innebära onödiga sjukskrivningar och utbränd personal vilket kostar stora summor både i rehabilitering och eventuell nyrekrytering. Dessa resurser bör istället användas offensivt för att förbättra arbetsmiljön i hela Region Skåne.

Region Skåne har som mål att vara den bästa arbetsgivaren i Skåne. Vägen dit är lång. Rapporter om missförhållanden i vården är många. Patienter har avlidit på grund av vård- och platsbrist, medan återkommande nedskärningar med anställningsstopp, överbeläggning och nya flyttkaruseller har påverkat personalen negativt. Hög arbetsbelastning med stress, tunga lyft och systematisk övertid förstör arbetsmiljön. Samtliga medarbetarundersökningar sedan 2006 har visat att personalen upplever arbetstakten som för hög. Regionen som arbetsgivare har förbisett flera riskbedömningar från fackens skyddsombud där de signalerat att den hårda arbetsbelastningen tär på de anställda och krävt åtgärder.

Facklig samverkan ska vara en självklar del av allt utvecklingsarbete. Det kommer fortfarande oroande signaler om en kvarlevande tystnadskultur och bristande tillit mellan personal och chefer. Det är viktigt att alla anställda är informerade om och kan använda sig av sin lagstadgade meddelarfrihet om man upplever att saker inte fungerar i verksamheten. För att vända trenden med hög personalomsättning och höga sjukskrivningstal måste risk- och konsekvensanalyser tas på stort allvar i hela organisationen. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är en nyckelfaktor för att skapa en arbetsmiljö som fungerar i hela Skåne. Fokus i det fortsatta arbetet bör inriktas på det förebyggande systematiska arbetsmiljöarbetet, att kartlägga risker och vidta åtgärder innan sjukdom eller ohälsa uppstår, både för personal och patienter, resenärer, brukare och invånare. Arbetskulturen i Region Skåne ska garantera trygghet i att tala om de brister som finns, för patientsäkerhetens och för personalens arbetsmiljös skull.

Trettio timmars arbetsvecka med bibehållen lön

Vänsterpartiet vill att Region Skåne lär av de framgångsrika exempel som gjorts med arbetstidsförkortning inom sjukvård och omvårdnad. På operationsavdelningen i Mölndal lade man in två sextimmarsspass per dag för operation istället för ett åttatimmars. Det gav fler tillgängliga operationstider, fler utförda operationer och kortade patientköerna. Personalen blev mer utvilad och orkade mer och de fick fler kollegor när tidigare problem med att fylla vakanser var som bortblåsta trots fler tjänster. På Svartedalens äldreboende i Göteborg gavs mer tid till de boende med sextimmarsspass, aktiviteterna blev fler och de anställda trivdes bättre. Sex timmars arbetsdag fungerar med andra ord som ett verktyg för att korta köer och förbättra kvalitet och kontinuitet inom vården, förutom att det ger mer fritid och tid för återhämtning för personalen.

Det är dags att Region Skåne inleder resan mot 30 timmars arbetsvecka. Det bör påbörjas på de arbetsplatser som är hårdast drabbade av sjukskrivningar och hög personalomsättning. Arbetstidsförkortning är en långsiktig lösning som är bra både för personalen och för patienterna. Runt om i de svenska landstingen ser vi hur försök med arbetstidsförkortning leder till strålande resultat: lägre sjukskrivningstal, högre kapacitet på operationsavdelningar och en högre trivsel bland personalen. Som ett första steg kommer arbetet inledas med att förkorta arbetstiden till 30 timmars arbetsvecka med bibehållen lön på 10 avdelningar i Region Skåne under 2020.

Rätt till heltid, möjlighet till deltid

Alla anställda ska ha rätt till arbete på heltid eller till önskad tjänstgöringsgrad, vilket ska framgå redan i utannonseringen av lediga tjänster. Region Skåne ska aldrig utlysa deltidstjänster.

Att inte ha inflytande över sin arbetstid är en starkt bidragande faktor till ohälsa. Korttidsvikariat och timanställningar ska minimeras. Brutna scheman ska inte förekomma och helgtjänstgöring i ett rullande schema ska ske högst var tredje helg. Nattpersonalens arbetsmiljö ska förbättras och göras mer attraktiv. Idag arbetar många av sjukvårdens medarbetare frivillig deltid. Dessa personer betalar idag sin egen arbetstidsförkortning för att regionen inte kan tillhandahålla en arbetsmiljö som gör att de orkar arbeta heltid.

Jämställda löner – en fråga om ekonomisk självständighet

Under 2020 ska en lönekartläggning göras som ett första steg för att nå målet om att höja lägsta lönen i regionen till 28 000 kronor i månaden. En stor andel av våra medarbetare ligger i dagsläget långt under det beloppet. Det är orimligt. Den lön regionen erbjuder ska gå att leva ett ekonomiskt självständigt liv på och satsningen syftar på sikt till att uppvärdera de kvinnodominerade yrkesgrupperna. Det ska inte vara ett måste att ha en partner med inkomst för att kunna få privatekonomin att gå runt.

Det är också viktigt att all personal i regionen har en löneutveckling som är kopplad till kunskap och kompetens och inte till hur många gånger man orkar byta arbetsplats. Idag ser vi en snedvriden situation där personal som har varit trogen sin arbetsplats länge kan ha löner som ligger betydligt lägre än nyrekryterad personal som har bytt arbetsplats upprepade gånger.

Mångfaldskompetens, språkkunnighet och rekrytering

Vi lever i ett samhälle som präglas av rasism. Människor blir bortsorterade i rekryteringsprocesser utifrån utlandsklingande efternamn, vilket är väl belagt i studier från exempelvis dåvarande Integrationsverket. Ett byte av efternamn till något som uppfattades som mer "svenskt" kunde kopplas direkt till höjd inkomst.

Det är det ett viktigt mål för Region Skåne att medarbetarna avspeglar befolkningen. Andelen personal med annan bakgrund än svensk bör inom Region Skånes verksamheter som minst motsvara representationen hos regionens befolkning. Region Skånes rekryteringsprocesser ska bidra till en ökad mångfald bland våra anställda.

I Skåne finns en bred språkkompetens hos befolkningen, en kompetens som är högt eftertraktad inom sjukvården. Många borde kunna erbjudas bli den nya personal regionen så väl behöver. Många av de som idag är på flykt har redan en vårdutbildning men saknar kunskaper i svenska. Arbetet med att påskynda validering för nyanlända är viktigt. Exempel på åtgärder kan ges i särskilda praktikplatser, introduktionsprogram, fadderskap och språkundervisning. Region Skåne behöver även aktivt uppvakta Socialstyrelsen så att handläggningstiden för svensk yrkeslegitimation kortas.

Allas rätt till anställning

I Region Skåne ska alla, oavsett funktionsförmåga, ha möjlighet att få och behålla en anställning. Detta gäller både människor som har fått en arbetsskada eller förslitning under sin tid som anställd i regionen och människor som söker sig till regionen med nedsatt funktionsförmåga. Alla ska ha samma möjlighet att ta del av information om lediga tjänster, ansöka och få dem. Regionens ska som arbetsgivare vara ett föredöme i att anställa medarbetare med funktionsnedsättning - med rätt förutsättningar kan alla bidra med sin arbetsinsats på regionens arbetsplatser. Målsättningen ska under de kommande åren vara fördubbla antalet anställda med olika typer av lönebidrag. Regionens bör omgående se till att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning implementeras inom den egna verksamheten

Rätten till kollektivavtal och upphandlingar som garanterar kvalitet och bra villkor för personal

Region Skåne upphandlar väldigt mycket verksamhet och produkter. Avtalsuppföljningen är därför central för regionen. Det ska inte vara möjligt att upprepade gånger bryta mot upphandlingsavtal utan vitesföreläggande. Detta inkluderar även miljömål, vilka bör vara tydligt formulerade i avtalen och även inkludera underleverantörer. Det är också av största vikt att de upphandlingar som väl utförs innehåller skarpa kriterier om kollektivavtal, meddelarfrihet samt att personalen garanteras möjlighet till fortsatt anställning även om ett annat företag vinner upphandlingen. Region Skånes upphandlingar behöver vidare koppla sociala krav till upphandlingarna för att garantera personalens arbetsvillkor. Ett exempel är vita jobb-modellen vilken innebär

att entreprenörer och underentreprenörer förbinder sig att följa kollektivavtal (eller villkor i enlighet med kollektivavtal), och att detta följs upp systematiskt. Upphandlingarna bör även ställa krav på land-till-landrapportering för att i möjligaste mån undvika skatteflykt och avancerad skatteplanering.

Det är viktigt att vara medveten om alla de problem som finns med upphandling enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). LOU-lagstiftningen medför avgörande hinder för insyn, transparens och demokratiskt beslutsfattande. Dessa grundläggande medföljande svårigheter gör att så lite verksamhet som möjligt ska upphandlas. Regionen bör därför se över vilka verksamheter som ska återtas till offentlig regi när upphandlingarna löper ut.

En sammanhållen verksamhet är ofta effektiv. Trenden under de senaste åren har istället varit att stycka upp regionens verksamheter genom upphandling eller organisationsförändringar vilket medfört många problem. Varken upphandlingar av strategisk verksamhet eller interna köp- och säljsystem bör tillhöra framtiden. Organisationen har genom sådana system blivit svårgräpbar och upphandlingar till lägsta pris har tummat både på kvaliteten i tjänsten, i arbetsmiljön och på de fackliga rättigheterna för personalen. Region Skåne har t.ex. historiskt drabbats av flertalet incidenter till följd av bristfällig städning, kriser som drabbat enskilda patienter hårt. Vänsterpartiet vill att den städning som fortsatt finns i upphandlad form ska tas tillbaka i egen regi för att kunna garantera kvalitet i arbetet, ge rimliga arbetsvillkor och en god arbetsmiljö för lokalvårdarna.

I regionen har ett arbete pågått med att nyanställa yrkesgrupper som under årens lopp har försvunnit eller utsatts för privatiseringar, så som de servicemedarbetare och lokalvårdare som finns runt om på de skånska sjukhusen. Nyanställningarna är del utav en god utveckling. Det är däremot ett problem att dessa grupper anställs i en egen förvaltning och att regionen "leker affär" med sig själv. Sjukvården ska inte vara en marknad där man köper och säljer av sig själv. Servicemedarbetare på sjukhusen är viktiga delar av den organisation som krävs för att sjukvården ska fungera. Utan städning ökar vårdrelaterade infektioner, utan kvalitetsmässig servering av mat minskar patienternas aptit och utan fastighetskötare fungerar lokalerna inte som de ska. Detta är delar av vården - inte tjänster som tillförs extra. Därför ska det göras en utredning över hur servicemedarbetare och lokalvårdare kan föras över till sjukvårdens egna förvaltningar istället för att som nu höra till serviceförvaltningen. Det är också viktigt att den mat som regionen upphandlar ska vara fri från antibiotika och upphandlas med hårda krav på så låg klimatpåverkan som möjligt.

Regional utveckling

Det regionala utvecklingsuppdraget är stort. Det rymmer bland annat arbetsmarknadsutveckling, en klimatsmart utveckling i regionen och en infrastruktur för framtiden. Skåne är en av de regioner i Sverige som har lägst sysselsättningsgrad. Region Skåne behöver hitta vägar för att få fler i arbete. Regionen har en nyckelroll när det gäller att bygga samman Skåne genom infrastruktursatsningar och bevarandet och utbyggnaden av viktig samhällsservice för att möjliggöra för alla skåningar att bo och verka i hela länet. Regionen har också ett stort ansvar i att möta klimathotet som hänger över oss.

Koldioxidbudget – en metod för att nå målen i Parisavtalet

Det krävs kraftfulla politiska beslut för att vända den negativa klimatutvecklingen och nå målen från Parisavtalet. Ett exempel på arbetssätt som flera kommuner och regioner nu arbetar med är koldioxidbudgetar. Det är en metod som går ut på att bryta ner Parisavtalets mål till regional nivå och sätta fokus på att få ner koldioxidutsläppen. En regional koldioxidbudget berör inte enbart regionens egna verksamheter, utan på all verksamhet som sker inom Region Skånes geografiska område. En regional koldioxidbudget utgör ett stöd i samarbete med kommunerna, men också med andra aktörer.

År 2020 ska vara det första året då regionen tillsammans med alla andra aktörer i Skåne arbetar utifrån en gemensam koldioxidbudget.

Bygg en hållbar infrastruktur i hela Skåne

Skåne är en port till Sverige där den största delen av all gods- och persontransport från Europa passerar vår region. Det järnvägsnät som finns idag är tungt trafikerat och behöver byggas ut för att kunna möta befintligt

höga och ständigt ökande behov. I enlighet med målen om ett fossilfritt Skåne 2020 behöver både gods- och persontransport överföras från vägar till räls och till viss del även sjöfart. Vi behöver alla hjälpas åt att ställa om produktions- och transportsektorn till en samtid som akut hotas av klimatförändringar. Både Agenda 2030, FN:s klimatpanel (IPCC) samt det Klimatpolitiska rådet i Sverige kräver drastiska omläggningar av alla sektorer för att vi ska kunna uppfylla målen. Region Skåne med sina många medarbetare och omfattande väg- och järnvägsnät har stor förbättringspotential och därtill ett stort ansvar att se till att målen uppnås. Det är därför viktigt att sätta politiskt fokus på utbyggnaden av järnvägen och avsluta alla projekt för större motorvägar i Skåne likt E6:an och E22:an. För att kunna bygga ut järnvägen i den hastighet som krävs förutsätts att även staten höjer sina ambitioner. Ett välfungerande järnvägsnät genom Skåne är en angelägenhet som berör hela Sverige.

Satsa på det förnybara – för forskning, omställning och jobb

En stor del av Skånes delmål mot att bli en fossilfri region kräver innovativa lösningar, därför bör regionen stimulera jobbsatsningar med klimatsatsningar via forskningsprojekt. Arbetsmarknaden inom teknik och kunskapsutveckling har potential och det finns utrymme för att skapa nya arbeten inom energisektorn. Ett sätt är att skapa lokala yrkesutbildningar inom området och i regionens regi utveckla arbetet med hur alla aktörer i Skåne kan nå miljömålen. Detta skulle gynna flertalet områden: Forskning och utveckling, arbetsmarknad och utbildning samt energisektorn. Utöver att bidra till att uppfylla klimatmålen skulle en sådan satsning skapa arbetstillfälle både genom direkta produktionsbehov men även inom utbildningssystemet.

Vänsterpartiet vill se en trovärdig och långsiktig avveckling av fossila bränslen genom satsningar på klimatneutrala verksamheter och överflyttning av transporter till spårbunden trafik. I samband med Framtidens sjukvård planeras ytterligare plushus. Det är ett klimateffektivt byggnadssätt som borde vara ledande exempel i hur nybyggnationer bör utvecklas. Region Skåne bör vara drivande i det arbetet.

Det behövs satsningar på förnyelsebara drivmedel. De laddningsstationer som finns runt om i Skåne täcker inte behovet. I synnerhet i glesbygden, där avstånden är större, behöver laddningsstationer och gas- och biogasanläggningar utvecklas. Ett helt fossilfritt Skåne behöver täcka mer än bara tätbebyggda områden.

Regionen har ett stort ansvar för omställningen, men hela samhället behöver snabba på utbyggnaden av förnybar energi. I dagsläget ser vi t.ex. en allvarlig elbrist, men också att satsningarna på förnybart går allt för långsamt generellt.

Satsningar för fler bra arbeten i Skåne

Skåne har under en längre tid haft en av de lägsta sysselsättningsgraderna i landet samtidigt som det finns stora skillnader mellan olika delar av regionen. Långa perioder av arbetslöshet påverkar den enskilde negativt samtidigt som bred arbetslöshet på ett strukturellt plan minskar möjligheten att förbättra välfärden genom solidarisk finansiering. På senare år har skattekraften i regionen som helhet ökat, men ökningen är inte jämt över hela Skåne. Därför behöver hela Skåne kraftsamla för att skapa fler arbetstillfällen både inom offentlig och privat sektor. De insatser som regionen har ansvarat för de senare åren räcker inte till - ytterligare kraftfulla initiativ är nödvändiga för att bevara de arbetsplatser som finns och utveckla nya, bl.a. genom utbildning. Tyvärr ser vi alltmer av osäkra anställningsformer och att människor tvingas ut i egenföretagande: denna trend måste brytas.

Sedan den stora nedskärningen på Arbetsförmedlingen röstades igenom i Riksdagen har det blivit känt att 17 lokala arbetsmarknadskontor kommer att lägga ner i Skåne. Det utgör ett hårt slag mot framförallt östra Skåne och mot de som står långt från arbetsmarknaden. Det sätter också sjukvården i ett svårare läge i sjukskrivningsprocesser där Arbetsförmedlingen idag tar ett stort ansvar vid långa sjukskrivningar och rehabilitering. Region Skåne måste påvisa de stora problem som denna förändring får för länet i alla dess delar.

Region Skåne ska initiera ytterligare satsningar tillsammans med relevanta myndigheter, företag, fackliga organisationer, folkbildningen och utbildningsinstitutioner för att ta gemensamt ansvar för jobbskapande insatser. Kraftsamling för fler i arbete bör vara av långsiktig karaktär och mer omfattande och målinriktad än de satsningar vi har sett under senare år. Det handlar om långsiktiga satsningar i Skåne och ett accelererat arbete inom öresundsintegrationen. Nya samarbeten över sundet behöver etableras där befolkningen står i fokus i frågor som rör gränshinder och pendling snarare än, som idag, varumärkesetablering.

Folkbildning för framtiden

En levande demokrati förutsätter ett samhällsliv som präglas av debatt och dialog och institutioner och folkrörelser där människor kan bilda och utbilda sig tillsammans. Sverige har över tid haft en stark folkbildningstradition. Folkbildningen är ett viktigt led i demokratiarbetet och de aktörer som bäst kan tillgodose de behoven är studieförbund och folkhögskolor. Därför är det regionala stödet till dessa centralt för att upprätthålla goda möjligheter för folk att kunna gå studiecirklar, utveckla sina intressen och samtidigt interagera på ett brett samhälleligt plan. Stödet till studieförbund och folkhögskolor ska utökas med ett grundbelopp utifrån organisationernas behov.

Folkhögskolorna och studieförbunden har också stora erfarenheter och kunskaper kring utbildningsinsatser för människor som idag står utan arbete. Den vuxenpedagogiska verksamheten som dessa institutioner driver har vist sig vara en bra väg in i samhället för människor som nyligen flyttat till Sverige. Deras roll som samverkanspartner är och kommer att bli viktig framöver. Därför ska regionen under 2020 växla upp samarbetet med folkbildningen i syfte att vuxenutbildningen ska nå fler.

Positiv samverkan med idéburna sektor

Region Skånes idéburna sektor är stor, vital och mångfacetterad. Genom att ta tillvara den innovationsrikedom som finns hos idéburna organisationer kan man i Skåne delta i en uppsjö av aktiviteter, samarbeten och kreativa processer. Överenskommelsen med den idéburna sektorn är viktig att utveckla, men samtidigt är det viktigt att inte välfärden lämnar över ansvaret till ideella krafter – det är samarbete som behövs, inte att den ideella sektorn övertar uppgifter som ingår i välfärdens offentliga åtagande.

I samverkan med den idéburna sektorn i dess fulla bredd är det viktigt att tillsammans arbeta för att föreningsliv och aktiviteter är tillgängliga för så många som möjligt och att verksamheterna präglas av jämlikhet och jämställdhet.

Ekonomiska förutsättningar

Regionala utvecklingsnämndens regionbidrag ökas med totalt 7,9 miljoner kronor och uppgår till 219,2 miljoner kronor. Uppräkning med anledning av LPIK sker med 6,3 miljoner kronor. Nämnden åläggs inget effektiviseringskrav och det besparingskrav om 15 miljoner kronor som ålades nämnden för år 2020 i föregående års budget tas bort.

Kollektivtrafik

Vi vill ha en kollektivtrafik att lita på. Det ska finnas möjlighet för alla skåningar att åka dit de behöver med kollektivtrafiken utan att begränsas av ekonomiska eller geografiska förhållanden. Avstånden i Skåne är inte särskilt stora, men det finns ändå platser där folk bor eller arbetar som inte kan nås med kollektivtrafik. Detta vill vi ändra på. Folk ska för det första kunna bo överallt i Skåne och ändå ha full tillgång till den samhällsservice som regionen erbjuder, oavsett om det är kollektivtrafik, sjukvård eller kultur. För det andra är det ur hållbarhetssynpunkt centralt att fler åker kollektivt istället för att köra bil. Med en effektiv och tillgänglig kollektivtrafik kan vi förmå fler att ställa bilen till förmån för buss eller tåg.

En skattefinansierad kollektivtrafik för alla

Vänsterpartiet vill på sikt ha en helt avgiftsfri kollektivtrafik. De senaste åren har flertalet försök inletts och utvärderats. Allt pekar på att det är en bra satsning för miljön och klimatet. Avgiftsfri kollektivtrafik minskar bilresandet och med det minskar även utsläppen. Vänsterpartiet föreslår en stegvis avveckling av avgifterna där barn och unga och pensionärer avgiftsbefrias först.

Tidigare perioder av avgiftsfritt för unga resulterade i att fler unga än tidigare kunde ta del av aktiviteter och utflykter över regionen. Det fungerade väl som inte bara som folkhälsopolitisk satsning men även som incitament tillhållbart resande. Det är viktigt att återinföra denna möjlighet och göra den permanent i Skåne.

Under 2020 ska regionen utreda hur införande av en avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärerna i hela Skåne skulle kunna utformas. Många kommuner har redan fria resor för äldre med olika modeller; vissa kommuner har avgiftsbefriad trafik under vissa tider på dygnet och andra från olika åldrar. Satsningarna är i sig bra, men kollektivtrafiken är ett regionalt ansvar och det är orimligt att det finns olika regler beroende på vilken kommun man bor i. En regional satsning skulle gynna hela Skånes äldre.

Satsningar på avgiftsfri kollektivtrafik innebär initialt kostnader men är på sikt en viktig investering i folkhälsan och miljön. Det är investeringar i en förbättrad hälsa. Det innebär även att ekonomiska hinder från att exempelvis tacka ja till arbete, studier eller praktik på annan ort försvinner. Synergieffekterna av avgiftsfrihet inom kollektivtrafiken för barn, unga och äldre är många.

Att åka kollektivt är en samhällelig service och ska därför finansieras solidariskt. Att fler åker kollektivt är bra både för medborgare och miljö och ska premieras, inte straffas med ständigt högre avgifter. Efter den senaste prishöjningen har det nu blivit billigare att köra bil på vissa sträckor. Det är en oerhört viktigt principiell gräns som har överskridits. Ingen vill betala mer för att få mindre och just nu är resenärerna missnöjda med grundläggande delar av kollektivtrafiken. I ett sådant läge är det inte rimligt att gå fram med ännu fler prishöjningar. Tvärtom motverkar det målet om ett fossilfritt Skåne samt målet att ta andelar från biltrafiken.

För att alla satsningar ska kunna förverkligas behöver anslagen till kollektivtrafiken ökas generellt. Kollektivtrafiken ska inte finansiera underskott i sjukvården. Både kollektivtrafik och sjukvård är grundläggande samhällsfunktioner och behöver satsas på oberoende av varandra. För att uppnå de långsiktiga målen för kollektivtrafiken vad gäller omfattning och finansiering kommer ett ökat statsbidrag att vara nödvändigt. De fastlagda målen innebär att 40 % av all motoriserad trafik i Skåne ska utgöras av kollektivtrafik år 2030, en god målsättning för hållbart resande. En stark satsning för klimatet är en satsning för hela den geografiska regionen och i förlängningen på en hållbar framtid generellt. Nationella anslag för liknande målsättningar utgör en satsning för hela landets utveckling.

Fler ska kunna åka kollektivt

En välfungerande kollektivtrafik är en förutsättning för en levande landsbygd där man kan bo även utan bil. Det är oerhört viktigt att alla samhällsfunktioner kommer alla medborgare till godo, även en tillgänglig och prisvärd kollektivtrafik. Kollektivtrafiken och i synnerhet stadsbusstrafiken ska vara uppbyggd på ett logiskt och sammanhängande sätt. En översyn behöver göras för att identifiera arbetsplatser, näringsverksamheter och bostadsområden. Trafiknätet ska vara finmaskigt och behovsstyrt utifrån resvanor. Detta bör göras i samband med en jämställdhetsintegrering av kollektivtrafiken. Planeringen av kollektivtrafiken behöver göras i tätt samarbete med kommuner, föreningar och andra berörda. Kollektivtrafiken är en bärande del av en levande stad, en levande landsbygd och ett välfungerande samhälle.

Resandeökningen har stagnerat de senaste åren och ligger nu till och med under befolkningsutvecklingen. För att få fler att ställa bilen till förmån för buss eller tåg behövs omfattande kvalitetsökningar inom kollektivtrafiken jämte rejäla avgiftssänkningar. Punktlighet, tillgänglighet och framkomlighet är minimikrav som bör ställas och hållas. När resenärer förväntas betala höga biljettpreiser för tåg och bussar som kommer sent, som har färre platser än resenärer och vars drift är i olag är det inte konstigt att en del resenärer röstar med fötterna och tar bilen. Resandemaximering beräknas vara mest effektiv inom de redan starka stråken, mellan och inom storstadsregionerna. För att nå fördubblingsmålen krävs kraftigt sänkta avgifter för att höja de ekonomiska incitamenten samt ökad turtäthet och kapacitet för att möta de faktiska behoven. Därför är sträckan Malmö-Lund-Helsingborg prioriterat liksom Pågatåg nordost.

Skåne är en av de mest kommutäta regionerna i Sverige och trots ett relativt väl utbyggt järnvägsnät finns förvånansvärt många "vita fläckar" i regionen. Södra stambanan måste byggas ut. Sedan neddragning till timestrafik infördes mellan Ystad-Simrishamn är det många som missar relevanta anknötningar till arbete och skola. Vi har redan sett minskat resande på de sträckor där avgångar dras in, både i Höör på diagonalbanan och på södra stambanan. För de som bor i östra Skåne är kollektivtrafiken inget pålitligt alternativ. Även då det finns schemalagd trafik prioriteras ofta Malmö vid behov, och tåg får ofta vända i Ystad då tåg saknas i Malmö. Det är inte hållbart att vissa områden återkommande bortprioriteras. Det är oerhört svårt att återfå förtroendet för kollektivt resande när det väl har brustit. Vi vill se högre turtäthet även på glesbygden och att inga fler indragningar får ske. Varje förändring av turtäthet måste föregås av en analys av påverkan på

möjligheterna till pendling till arbete och studier för de som berörs. Hela Skåne ska ha tillgång till bra kollektivtrafik och därför bör trafiken på landsbygden stärkas. Bil ska inte vara ett måste för de som väljer att bosätta sig utanför storstadsområdena.

År 2020 är det första året då JOJO-systemet har fasats ut. Därför är det dags att utreda och analysera brister och behov i det nya systemet. Biljettsystemet måste vara riggat så att alla kan åka kollektivt på ett smart och billigt sätt som möjligt. Det ska inte krävas en smartphone för att kunna vara flexibel i kollektivtrafiken. Att kunna ladda kort med kontakter är en viktig möjlighet som behöver vara tillgänglig även utanför storstäderna. Det finns många grupper i samhället som behöver alternativ till den nya appen och som hamnar utanför kollektivtrafiken om det är den enda lösningen som erbjuds.

Skånetrafikens kundservice behöver utökas. Idag kan resenärer råka ut för förseningar eller uteblivna bussar utan att ha en möjlighet att få reda på varför. Både hemsida och information om störningar behöver förbättras och fysiska kundcenter behöver utvecklas och utökas för att möta behovet av stöd hos de som vill gå till ett center för att hantera sin resa.

Satsa på utbyggd infrastruktur och förbättrat underhåll

För att den skånska kollektivtrafiken ska flyta så smidigt som möjligt och tillförlitligheten ska öka behöver det löpande underhållet skötas betydligt bättre än vad som görs idag. De ständiga upphandlingarna, minskningen av ansvarig personal och ideliga förändringarna bland och från de entreprenörer som ansvarar för underhållet gör situationen än värre. Trafiken ska inte behöva stå stilla på grund av bristande underhåll. Med det spår och signalsystem som finns idag påverkas hela södra Sverige om tåg står stilla. Behovet av infrastruktursatsningar är stort. Spårkapaciteten i Skåne behöver stärkas både ur miljösynpunkt och ur ett demokratiperspektiv. Trafikverket har varnat för konsekvenserna av det minskade underhållet. Det ska inte finnas någon anledning att ta bilen istället för tåget, varken ekonomisk eller tidsmässig.

Jämställt och jämlikt resande

Kollektivtrafikplanering i Skåne är komplex då trafiken behöver kunna möta många olika behov samtidigt. Under många år har fokus legat på att skynda upp processer och strömlinjeforma resandet vilket har lett till en trafik som tar alltför lite hänsyn till äldre resenärer, barnfamiljer och tillgänglighetsanpassningar. På många håll finns ett behov av närmast servicetrafik med många stopp, luft i tidtabellen för att komma till sin plats även med rullator och ett helt annat tempo: en trafik som har andra resenärer i fokus än arbetspendlaren som åker mellan olika större städer.

Jämställdhetsintegrering är ett arbetssätt som ska användas inom alla verksamheter. Region Skåne ska vara ett föredöme i en sådan process. Ett utvecklingsområde ur den aspekten är stadsbusstrafiken. Trots att det till största del är kvinnor som reser kollektivt är stadsbusstrafiken anpassad till mäns rörelsemönster och arbetsscheman. Mäns resande sker oftast från punkt A till punkt B medan kvinnor oftare har flera stopp på vägen. Dessa resor är lika förutsägbara som de mellan hem och arbetsplats- trots det tas de inte lika stor hänsyn till. Tidsmässigt är de flesta befintliga turer koncentrerade till rusningstid och utgår från kontorstid. Kvinnors restider ser ofta annorlunda ut, obekväma och oregelbundna arbetstider är vanligare vilket kollektivtrafiken behöver ta hänsyn till. Man behöver även ta hänsyn till trygghetsaspekter, t.ex. trygga resor hem när det är mörkt. Därför behöver även tidssättningen på stadsbusstrafiken ses över för att bättre passa kollektivtrafikens mest frekventa resenärer. För att synliggöra och tillgodose resandebehoven i Skåne vill Vänsterpartiet att Skånetrafiken aktivt arbetar med jämställdhetsintegrering i sin verksamhet.

Att kunna ta sig till buss- och tågstation på ett tryggt sätt är viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv. Vi vill därför se cykel- och gångvägar till samtliga nyckelstationer - även för personer bosatta en bit utanför centralorten. Säkra cykelleder både för vardagsnytta och med möjlighet till längre turer i det skånska landskapet ska byggas ut och möjligheter att ta med cykel inom kollektivtrafiken stärkas. Att kunna cykla till stationen med barn, gå med rollator eller på annat sätt få möjlighet att säkert ta sig in till centralorten vid sidan om tung och snabb trafik ger lugnare, tryggare medborgare som hellre väljer kollektivt resande.

Idag lever fortfarande förstaklassplatserna kvar på vissa tåg. De är en rest av ett annat samhälle: förstaklassplatserna bör göras om till tysta kupéer. Idag är det ofta trängsel på tågen medan förstaklassvagnarna står tomma. Om vi på riktigt vill utveckla en modern och välfungerande kollektivtrafik behöver alla utrymmen på tågen kunna komma alla till del.

Kollektivtrafik i egen regi för nöjd personal och nöjda resenärer

Skånetrafiken äger redan idag en del av sina bussar men tågen är leasade. Att anställda på tåg och bussar har en annan arbetsgivare än Region Skåne är problematiskt. Det leder till osäkra anställningsvillkor och en minskad arbetsplatsdemokrati. Facken har tydligt signalerat att arbetsmiljö och arbetsvillkor för personal inom kollektivtrafiken är under all kritik. Ensamarbetet för ombordpersonalen är exempel på sådant som gör medarbetarna väldigt utsatta. Händelser som rör hot och våld mot tågpersonal har fördubblats sedan 2012 – varje dag hotas fyra tågvårdar i Skåne. Istället för repressiva lösningar i form av väktare och andra övervakningssystem behövs satsningar på en hållbar arbetsmiljö. Genom att ta tillbaka alla delar av kollektivtrafiken i egen regi kan vi hitta lösningar för att säkerställa personalens arbetsmiljö och passagerarnas nöjdhet. När avtalen löper ut bör regionen ta tillbaka även driften i egen regi. Detta kommer leda till investeringsbehov i första ledet, men på sikt leder detta troligen till att regionen kan arbeta mer effektivt utan de mellanskillnader som idag försvinner till alla olika leverantörer som sköter olika delar av kollektivtrafiken. Fram tills ett återtagande kan ske måste dagens avtal med privata aktörer skrivas om så att force major inte gäller för fackliga konflikter. Med dagens avtal är stora delar av de fackliga konfliktvapnen näst intill verkningslösa.

Sjuktransporter och färdtjänst för alla med behov

Sjuktransporterna borde organiseras i offentlig regi tillsammans med ambulansverksamheten. Målet för verksamheten är att alla som är i behov av sjuktransport ska kunna få det på ett smidigt och tryggt sätt både utifrån patientens och verksamhetens behov och inte orsaka onödigt lidande eller stress. På en rad områden fungerar sjuktransporterna fortfarande inte tillfredsställande. De utredningar som gjorts tecknar en dyster bild av organisationen kring sjuktransporter. Fortfarande sker alltför många sjuktransporter med ambulans istället för med serviceresor då beställningen av ambulans upplevs fungera smidigare. Det innebär inte bara slöseri med resurser utan riskerar också att innebära brist på ambulanser. Att ha två parallella system för bokning och genomförande av sjuktransporter är inte ändamålsenligt.

Färdtjänsten inom Region Skåne har länge levererat en otillfredsställande service. Ett problem rör samordningen där alltför många och ibland svårt sjuka patienter fortfarande vittnar om resor kors och tvärs för att hämta upp andra patienter. Detta leder till stor frustration hos resenären men också till att dyr vårdtid inte utnyttjas optimalt då man tvingas vänta på patienter vars resa inte fungerat. Det är positivt att beställningscentralen återgått i offentlig regi, och det är något som bör utredas även kring driften av färdtjänsten. I dagsläget behöver kraven på utbildning höjas gentemot de entreprenörer som kör färdtjänsten för att höja kvaliteten för de som behöver färdtjänst.

Ekonomiska förutsättningar

Kollektivtrafiknämndens regionbidrag ökas med totalt 292,1 miljoner kronor och uppgår till 3161,4 miljoner kronor. Uppräkning med anledning av LPIK sker med 86,1 miljoner kronor. Därutöver tillförs nämnden ett ökat anslag på 206 miljoner kronor.

Nämnden åläggs inget effektiviseringskrav och det besparingskrav om 15 miljoner kronor som ålades nämnden för år 2020 i föregående års budget tas bort.

Kultur

Kulturen som samhällsbärande kraft måste alltid ses i sin kontext. Den står aldrig för sig själv utan skapas och utvecklas i takt med och av sin samtid. Därför ska dess mervärde aldrig glömmas utan snarare ses som demokratifrämjande och folkbildande.

I alla tider och inom alla samhällen har kulturella värden berört och beskrivit sin samtid. Kulturen har alltid varit en del av de offentliga samtalen genom att ifrågasätta, spegla, lyfta fram och omforma vår förståelse av den tid vi lever i. Utan en stark kultur riskerar samhällen att stagnera. Det finns ett starkt samhällsintresse i att bibehålla en stark kultursektor!

Det fria kulturlivet behöver satsningar – inte svångrem

Region Skånes Alliansstyres hårda slag mot det fria kulturlivet har inte lämnat någon del av kultursektorn oberörd under 2019. Slakten av kulturen och den tydliga inriktningen mot just fria kulturskapare har setts som en ideologisk krigsföring. Trots konsekvenser i form av indragna statliga anslag, kulturaktörer som väljer att flytta från Skåne och den minskade kulturproduktionen i regionen valde Alliansen att inte bara minska utan helt ta bort möjligheterna att ansöka om medel för 2019. Dessa sökbara medel vill vi så klart återställa och utöka till motsvarande 2020 års nivåer med en rimligt ekonomisk utvecklingstakt. Allt annat vore orimligt. En återställning av tidigare nivåer är nödvändig för att Skånes kulturliv inte ska drabbas ännu hårdare under de kommande åren utifrån de samfinansieringsregler som gäller för sektorn.

Region Skåne ska inom alla områden ta sin roll som arbetsgivare på allvar, så även inom kultursektorn. Vid nedskärningar är det alltid personalen som drabbas hårdast. Indirekt måste regionen vara beredd att agera som arbetsgivare även gentemot det fria kulturlivet. Även om lönerna passerar kulturföreningarna är det regionala beslut som drabbar eller stärker och därmed berör personalens situation direkt. Detta bör tas i beaktande och inkluderas i beslutsfattande som kan verka positivt för en bred arbetsmarknad inom regionen.

En av de saker som försvann i Alliansen nedskärningar är de forskningssatsningar som kulturförvaltningen tidigare drev. Redan befintlig forskning pekar med all tydlighet på att kultur har goda synergieffekter inom välfärdssektorn, inte minst inom hälso- och sjukvård. Kulturforskningen bör få vidare möjlighet att undersöka kulturens roll för människor i Skåne, så att vi på bästa sätt kan skapa tillgängliga och hälsofrämjande kultursamarbeten för skåningar i alla åldrar.

Regionens biblioteksverksamhet

Biblioteksverksamhet är en viktig del av en tillgänglig folkbildning och det är ofta de regionala biblioteksverksamheterna som bidrar till det utvecklingsarbete som bedrivs lokalt. I nuläget finns det inte en renodlad bibliotekstjänst trots att biblioteksverksamheten är en väsentlig del av kulturområdet i Skåne. 2020 ska det finnas en tjänst på regional nivå som har helhetsansvar för biblioteksverksamheten över Skåne och har möjlighet att skapa goda samarbeten med kommunala biblioteken och arbeta för jämlik tillgång över Skåne.

Mer kultur – mindre reklam

Inom kollektivtrafiken finns goda möjligheter för regionen att sprida information om kulturaktiviteter. Idag används ofta dessa ytor för reklam. Vi vill skona våra resenärer från kommersiella attribut på och kring regionala fordon och hellre skapa ett offentligt rum som innehåller kultur istället för reklam. Det kan skapa gladare och nöjdare resenärer samtidigt som det kan ha en bildande effekt och ge inspiration till utflykter över regionen.

Kulturbiljetten för hela Skåne

En kulturbiljett som kan köpas till ett förmånligt pris där resa och biljett till kulturevenemang kan fås tillsammans är ännu ett förslag som förstärker både kulturen och det kollektiva resandet i Skåne. Bra för både kulturen och för miljön!

Ekonomiska förutsättningar

Kulturnämndens regionbidrag ökas med totalt 31,6 miljoner kronor och uppgår till 334,3 miljoner kronor. Uppräkning med anledning av LPIK sker med 9,1 miljoner kronor. Därutöver tillförs nämnden ett ökat anslag på 22,5 miljoner kronor för att motverka de nedskärningar som gjordes under 2019.

Nämnden åläggs inget effektiviseringskrav.

Vänsterpartiet Skånes budgetförslag 2020 föreslår:

- Att skatten för 2020 fastställs till 11,68 kr, en höjning med 50 öre;
- Att Region Skåne under 2020 genomför en översyn med mål att sänka politikerarvodena;
- Att Region Skåne under 2020 genomför en översyn av befintliga styrsystem med sikte på förändring mot tillitsbaserad styrning;
- Att under planperioden planera, konkretisera och besluta kring barn- och vuxenpsykiatri, den palliativa vården och habiliteringen i Malmö;
- Att Region Skåne under 2020 utreder och inför kostnadstak på de specialiserade vårdvalen;
- Att Region Skåne under 2020 skärper de regionala regelverken kring marknadsföring av sjukvård;
- Att Region Skåne under 2020 påbörjar arbetet med att återta vårdval hud till offentlig regi;
- Att Region Skåne under 2020 erbjuder riktade hälsoundersökningar för grupper man vet har större ohälsa;
- Att Region Skåne under 2020 skärper arbetet med jämställdhetsanalyser och data som analyserar omotiverade ojämlikheter i sjukvården;
- Att Region Skåne under 2020 anställer egna tolkar istället för att upphandla tolktjänster;
- Att Region Skåne under 2020 inför ett högkostnadsskydd för ineliggande sjukhusvård;
- Att Region Skåne under 2020 utreder formerna för ett högkostnadsskydd för hjälpmedel tillsammans med kommunerna;
- Att Region Skåne under 2020 tar fram en strategi för hur digitalisering ska införas på ett sätt som stärker jämlikheten i den skånska vården;
- Att Region Skåne under 2020 genomför en satsning på 4 miljoner kronor avseende kompetenshöjande insatser kring minnessjukdomar i regionen;
- Att Region Skåne under 2020 lyfter fram den följeforskning avseende anhörigstöd som har pågått utifrån Hälso- och sjukvårdsavtalet samt att ev. åtgärder tillsätts;
- Att Region Skåne under 2020 genomför en fallstudie av jämställdhet och jämlik tillgång genom införande, förskrivning och användning av fem nya läkemedel;
- Att Region Skåne under 2020 startar processen för att återta de sista ambulansdistrikten i offentlig regi så att regionen är redo när upphandlingen löper ut;
- Att Region Skåne under 2020 inte förlänger externa vårdval för psykoterapi utan påbörjar organisering av psykoterapeutisk verksamhet under vårdcentralerna;
- Att Region Skåne under 2020 utökar psykiatriambulanserna till att börja arbeta runt om i Skåne;
- Att Region Skåne under 2020 utökar antalet vårdplatser inom slutenvården;
- Att Region Skåne under 2020 förbättrar överföringen mellan barn- och vuxenpsykiatri;
- Att Region Skåne under 2020 genomför en översyn av psykiatri med mål om utökat och mer jämlikt utbud över regionen;
- Att Region Skåne under 2020 avgiftsbefriar hälsoundersökningar för boende i socioekonomiskt utsatta områden;
- Att Region Skåne under 2020 bereder fler PTP-platser för att utöka antalet färdiga psykologer i Skåne;
- Att Region Skåne under 2020 stärker arbetet med brukarinflytande inom psykiatrien stärkas;
- Att Region Skåne under 2020 bygger ut regioninterna personalpools;
- Att Region Skåne under 2020 höjer grundbemanningen för en stärkt arbetsmiljö;
- Att Region Skåne under 2020 tar krafttag för att stärka arbetsmiljöarbetet. Risk- och konsekvensanalyser ska vara en självklar arbetsmetod att använda i arbetsmiljöarbetet och ska tas på största allvar;
- Att Region Skåne under 2020 påbörjar processen att korta arbetstiden till 30 timmar i veckan med bibehållen lön på tio avdelningar;
- Att Region Skåne under 2020 utför en särskild lönekartläggning med mål att lyfta lönerna för anställda med oskäligt låg lön - målet ska vara att ingen anställd ska tjäna under 28 000 kronor i månaden;
- Att Region Skåne under 2020 ser över rekryteringsprocessen med mål om en rekrytering fri från diskriminering;
- Att Region Skåne under 2020 fördubblar antalet anställda med lönebidrag;
- Att Region Skåne under 2020 ser över upphandlingspolicyn så att sociala krav, krav på land-till-landrapportering och kollektivavtal garanteras;
- Att Region Skåne under 2020 utreder hur servicemedarbetare och lokalvårdare kan föras över till sjukvårdens förvaltningar istället för att som nu höra till serviceförvaltningen;

- Att Region Skåne under 2020 tar fram en koldioxidbudget tillsammans med de skånska kommunerna, näringslivet och andra aktörer för att tillsammans nå målen i Parisavtalet;
- Att Region Skåne under 2020 stimulerar satsningar på förnybar energi och forskning kring framtidens miljövänliga transportsektor;
- Att Region Skåne under 2020 kraftsamlar för fler i arbete tillsammans med berörda aktörer med fokus på riktade utbildningsinsatser;
- Att Region Skåne under 2020 utökar sitt samarbete med folkhögskolorna i syfte att stärka vuxenutbildningen;
- Att Region Skåne under 2020 tar initiativ till åtgärder för att tillsammans med föreningslivet i Skåne fortsätta arbetet med jämlikt och jämställt föreningsutövande;
- Att Region Skåne under 2020 utreder hur alla pensionärer i Skåne ska kunna åka kollektivt utan avgift;
- Att Region Skåne under 2020 stegvis börjar fasa ut avgifterna inom kollektivtrafiken för barn och unga;
- Att Region Skåne under 2020 genomför en analys av brister och utvecklingsbehov i det nya betalssystemet för att öka tillgängligheten för alla som reser med den skånska kollektivtrafiken;
- Att Region Skåne under 2020 utvecklar samverkan med kommuner, föreningsliv och berörda i planeringen av kollektivtrafiken;
- Att Region Skåne under 2020 tillsätter ett pilotprojekt om jämställt resande;
- Att Region Skåne under 2020 avskaffar förstaklassavdelningar på tågen och gör om dem till tysta avdelningar;
- Att Region Skåne under 2020, när avtalen för tågdrift löper ut återtär driften i offentlig regi;
- Att Region Skåne under 2020 tillsätter en översyn med mål att hitta lösningar på de stora organisatoriska problem som upplevs av patienter och personal avseende sjuktransporter och färdtjänst;
- Att Region Skåne under 2020 på fordon under Skånetrafiken övergår från att upplåta ytor för reklam till platser för information om regionala kulturevenemang;
- Att Region Skåne under 2020 inför en kulturbiljett för ökad tillgänglighet till regionala kulturevenemang och friluftsområden;
- Att Region Skåne under 2020 återställer finansieringen till kulturnämnden och därmed uppfyller sin del av samverkansmodellen mellan statens kulturråd och berörda kommuner.

Tabellverk: översikt

Regionbidrag (Mkr)

	2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Kulturnämnden	302,7	334,3	341,0	347,8
Kollektivtrafiknämnden	2869,3	3161,4	3224,6	3289,1
Regionala utvecklingsnämnden	211,3	219,2	223,6	228,1
SUMMA REGIONAL UTVECKLING	3383,3	3714,9	3789,2	3865,0
Psyk&HabHjälp	3472,9	3394,1	3510,4	3630,8
Sjukhusstyrelse SUS	10209,2	11248,8	11634,4	12033,2
Sjukhusstyrelse Lkr	265,5	298,2	308,4	319,0
Sjukhusstyrelse Hbg	2607,2	2854,9	2952,8	3054,0
Sjukhusstyrelse Ähm	424,4	477,4	493,8	510,7
Sjukhusstyrelse CSK	1634,9	1778,2	1839,2	1902,2
Sjukhusstyrelse Hhm	661,9	708,7	733,0	758,1
Sjukhusstyrelse Ysd	868,9	945,9	978,3	1011,9
Sjukhusstyrelse Tbg	502,7	539,4	557,9	577,0
Primärvårdsnämnden	607,3	637,5	659,4	682,0
Medicinsk Service förvaltning	473,3	509,2	526,7	544,7
HSN	14423,3	14919,4	15430,8	15959,8
Anslag E-hälsa till RS förfogande	92,0	94,8	98,0	101,4
SUMMA VÅRD OCH HÄLSA	36243,5	38406,5	39723,1	41084,8
Regionstyrelsen	1342,5	1511,9	1542,1	1573,0
Personalnämnd	121,4	169,5	172,9	176,3
Patientnämnden	17,3	17,8	18,2	18,5
Revision		19,3	19,7	20,1
Servicenämnden		290,3	296,1	302,0
SUMMA ÖVRIGA FÖRVALTNINGAR	1499,9	2008,8	2049,0	2090,0
TOTALSUMMA	41126,7	44130,2	45561,2	47039,7
Avkastningskrav				
Servicenämnd	45,9	0,0	0,0	0,0
Primärvårdsnämnd	37,5	0,0	0,0	0,0
Avkastningskrav totalt	83,4	0,0	0,0	0,0
Skatteförstärkning	49 öre	50 öre		
	1402,4	1472,4		
Resultat	1000,0	907,4	834,7	804,7